

نسخه سی هجده 15 غرور
سنه لکی پوسته ایله 7,5 لیرا
(اجنبی مملکتلر ایچین 7,5 دولار)

ابونه داعلان ایشلری ایچین استانبول بووروسه
مراجعت ایدیلیر
یازی ایشلرنک مرجعی آنقره مریدر

حیات

میانہ دامنہ ... دیارہ راہا جوق حیات قاتلم ...
- نیچہ -

اداره مرکزی :

آنقره ، استانبول جاده سندھ آنقره
معارف امینلکی یاشده کی دائره

استانبول بووروسی :

استانبولده ، آنقره جاده سندھ 87 نومروده
دائرة مخصوصه

4 نجی جلد

آنقره ، 27 ، ایلول ، 1928

صافی : 96

Musahabe

MÜSTEŞRİKLER KONGİRASINDA

« Oxford » kongirâsında mesâ-
îsine en çok iştirak ettiğim şûbe
« İslâm » ve « Türk » tetkikâtile teve-
ggul eden sekizinci şûbe oldu. Arap
lisânı ve edebiyatı sâhasında mârûf
bir mütehasıs olan Oxford hocala-
rından profesör « Margoliouth » şü-
benin reîsiydi. Fransanın, Almanyâ-
nın, İngilterenin, Hollandanın ve
daha bir çok memleketlerin mârûf
İslamiyat mütehasısları mesâiye
iştirak ediyorlardı. Her, halde
gerek iştirak eden âlimlerin şahsi
ehemmiyeti, gerak içtimâlarında
okunan raporların kemmiyet ve
keyfiyeti noktasından, İslam ve
Türk şubesi, kongiranın en kuvvetli
şubeleri arasında sayılabilir. Yalnız
türklüğe âit tetkikatın, sair İslâm
tetkikatı yanında çok mahdud
kaldığını derin bir esfle söylemek
mecbûriyetindeyiz. « Anadolu leh-
cesinin tetkikatı mes'alesinin bü-
günkü hali » nden bâhis bir rapor
okuyacak olan Polonyalı profsör
Kowalski kongiraya iştirak edeme-
diği gibi, osmanlı târihine âit bir
rapor okuyacağı bildirilen Alman
müsteşriki profesör « Babinger »
de gelememişti. Bu itibarla kon-
gırada « Türkoloji » ye âit mevzû
bahs edilen yeghâne mes'ele, benim
« Harzemşahlar devrinde bir türk
lisancısı » Mâmet bin kays ve onun
« Türk-Kanklı lûgatı » atli raporum
oldu. « Vatican » (Vatikan) dan
gelen papalık mümessillerinin reîsi

« Mulla » atli bir râhipti; bu râ-
hibin esâsen türk olup sonradan
katolik olduğunu İngiliz gazeteleri
yazdılar. Bu râhip efendinin « Na-
muk kemal » in meşhûr « Renan
müdâfaanâmesi » atli eserinden ba-
hs edeceği programda mündericti.
Fakat her nedense « Mulla » bu
muhtirasını kongrada okuyamadı.
Oyle sanıyorum ki « ilmi » olma-
ktan ziyabe sırf katoliklik noktai
nazarından dini bir munâzara ma-
hiyetinde olduğu için, kongıra hey'-
eti bunun okunmasını tervic etme-
diler. Çünkü böyle ilmi kongiralar-
da dîni münâkaşalara ve propaga-
ndalara pek hakli olarak müs-
âde edilmez.

Kongırada İran tetkikatı da
Arap tetkikatına nispetle eppice
mahdud kaldı : Hollandanın genç
ve kîmetli müsteşriklerinden dok-
tor « Kramers » in « İslam coğra-
fiyasında İran an'aneleri » hakkın-
daki mühim tetkikile, İran müm-
essili olan « Mirza Mâmet hân ka-
zvini » nin eski bir İran şiir mec-
mûasî hakkındaki deyerli raporu,
İngiliz müsteşriklerinden « Levy » nin
eski bir « Yusuf ve Züleyha » nüs-
hasına âit mekâlesi, bir de benim
Omer Hayyama âit yeni bir ve-
sika, atli muhtıram...

İşte kongiranın musulman İrana
âit yeghâne mahsulleri..

Bu dört beş muhtıra istisnâ
edilince, bizim şubede okunan saîr

raporlar khamilen Arap tetkikatına
âitti: Berut cizvit mektebine men-
sûp olan M. Bouzges Arap skolas-
tiklerinin eserlerinin Arapça tenkitli
ve fransızça tercimelerile birlikte-
ihtivâ edecek olan bir « külliyyat »
hâzırlamakta olduklarından bahs
etti. Cihan felsefe tarihi itibarile
pek mühim olan bu teşebbüsü
kongıra takdirle karşıladı. Berlin
şark dilleri mektebi müdiri profesör
« Mittwoch » tibba âit eski İslam
metinlerini ihtiva edecek diger bir
külliyyatın programından bahs etti.
Cihan tıp tarihi için pek mühim
olan ve Almanyada tıp tarihi tet-
kikatile müteveggil müesseseler
tarafından büyük bir ehemmiyet
verilen bu külliyyatın ehemmiyeti de
kongrada müttefikan tastik olundu.

Bizim şubemizde Arap tetki-
katına âit okunan muhtelif kîmetli
raporlardan burada birer birer
bahs etmeye bile imkhan yok.
Yalnız, meşhûr İtaliyan müsteşriki
profesör « Nallino » nin raporu
« İslamın hukukî tarihi » itibarile pek
büyük bir ehemmiyeti haizdi:
Umûmi hukuk târihile oğraşan
bütün âlimler şimdiye
kadar bir (Suryani hukuku)
mevcut olduğunu ve İslam huku-
kının teşekkülü üzerinde bunun
müessir olduğunu kabûl ediyorl-
ardı. Halbuki profesör « Nallino »
Suryani hukuku diye bilinen şeyin

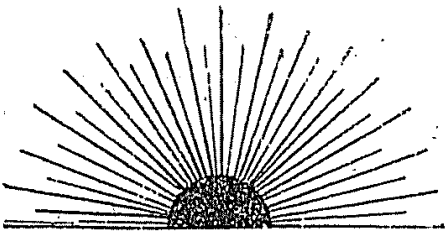
MATBÚAT ARASINDA BİR HAFTA

مصراعلرندن آقان ساده وآچیق تورکجه نرهده ؟ زمانک دمیر آلدن هرشی بکلهورز . یالکز بو ایش قارشوسنده بوسبتون منفعل قالمقده دوغرو دکل . قانال آچق منورلره دوشر . حرف انقلابی بونی سرعته امر ایدیور . ترکیلرک برنجی کله لرنده کی ایکره تی « i » لری آتق ، حرف ودیل انقلابنک ایلک ایشلرندن بری اولمالیدر .

§ استانبولدن کان بر دوست آکلتیور : اوراده کزین ، توزیلان هربرنده بر لوحه ایله قارشیشیورز ، وطنداش ، تورکجه قونوش ! . . . خجیع اولان نقطه شوکه وقوعات وکوروشار بونک تام عکسی . بنی اسرائیلک ، وروملره ارمنیلرک کندی دیلارایله کندی دیلارینه بکزه تداکاری فرانسزجه تورک استانبولک حاکمی کی . . . تورکیانک بوبوبوک حرث ومدنیت مرکزنده ، استانبولده ، کوکل صیزلاتان بو حادثه قارشوسنده متأثر اوله مق قابلی ؟ دیل سیاستمیزک امرلرندن بری ده شودر : هیچ دکسه تورکجه بی ، مصرده عربجه نک حاکم اولدینی قادار استانبولده حاکم بر حاله کتیرلم . بونک ایچون نه یامالی ؟ بدی ، سکز آی اول حقوق کنجلیرنک نظریه علوی اولان فورانلری ، بو سؤاله جواب ویره مزیدی . نه کیم ویرمدی ، حادثه به تأثیر ایتدکدن بشقه یوقاریده اشارت ایلدیکمز غرابتک معناسنی ده آرتیور . لکن نه یامالی ؟ بز بو سؤاله ، بر درس سنه سی باشنده بولندیغمز ایچون جواب ویره بیلیرز :

اجنبی مکتبلرده تورکجه مزری ، تورک تاریخمزی وتورکجه به متعلق درسلی درس وحقی بر تعصب ایله تعقیب ایتلی وتورکجه دن باشقه لسانلری وقوتلی قیدلره تحدید ایللی بز .

م . ع

§ خیری جمعیت تشکلیلرک وجوده کلدیکی بر ییل ایچنده بز . آنقردهده معارف جمعیتی ، ضلع بیلگیسی درنکی استانبولده فلسفه جمعیتی بوتشکلرک بزجه اک مهم اولانلریدر . ایلک ایکی جمعیت ، کندی غایه لری اطرافنده بر رهبر نشر ایتدیلر . یکی فعالیت سنه سنه نصل بر پروگرام ایله کیره جکارینی بیلر . مه یورز . استانبولده کی فلسفه جمعیتندن آلدیغمز بر تبلیغ ، مملکتک فلسفی حیاتنده وعدکار برانکشاف رول اوینامسینی تمی ایتدیکمز جمعیتک یکی فعالیت سنه سنه دارالفنون مدرسلرندن محمد عزت بکک ، مجموعه مزده بکلرده موضوع بحث ایتدیکی (جمعیت معنیت وغایت) مسأله سنک فلسفی مذاکره سیله کیردیکنی کوستریور .

مذاکره بوکون استانبولده ، جمعیت اعضاسی آراسنده یایلاچقدرد . دینی ایده آلزمدن ، تورک فلسفه سی تاریخنه تعلق ایدن کچن سنه کی تبلیغلر ومذاکره لرذن سوکرا ، اجتماعی مسأله لرده فینالیزم مناقشه سی ، فلسفه وفکریات ایله اوغراشان منورلر ایچون اوزرنده توقف ایدلسی جداً لازم ، جاذب بر موضوعدرلر . مجموعه مز ، جمعیتک مذاکره خلاصه لری ستونلرنده نشر ایتک صورتیله جمعیت مرکزنده بولمیان قارئری مذاکره ومناقشه لرله علاقه دار ایتک چالیشمقدرد . بو مناسبتله بر دوشوندیکمزی ده قیدایتک ایسترز : بوکون استانبولده فلسفه جمعیتک عقد ایده جکی علمی وفلسفی مذاکره طویلانه سنی دوشونورکن ، بو نوعدن طویلانه لری آنقردهده کورمک آرزوسنده بز . مثلاً تورک اوجانی ، مثلاً خلق بیلگیسی درنکی ، کندی غایه لری اطرافنده تاریخی حریفی ملی موضوعلراوزرنده مناقشه لی فکر مصاحبه لری ترتیب ایده بیلیرلر . بوکی قونوشمه لر ، فکر حیاتنک اویانماسی ، بوکسله سی ایچون دفته ده کر نتیجه لر اویاندیرر . دولت مرکزینی عینی زمانده تدریجی بر تشکل ایله فکر مرکزی کورمک ایستنه آنقره منورلرینی بوفکری دوشونمکه دعوت ایدیورز .

§ صنایع نفیسه برلکی ادبیات شعبه سی ، ترکیلری آتق ، لسانی ساده لشدیرمک ایچون بکلرده بر اجتماع یایقی ایستدی ، فقط اعضالری طویلايامادی . تشبث کوزل ، فقط نتیجه ثمره سز . . . مع مافیه بوایشک بر اجتماع ایله همان حل ایدیلویره جکی ظن ایتله می . بونی زماندن بکلده لم . هر سنه بر تکامل کوستریور . نعما اسلوبی ، جودت اسلوبی ، ادبیات جدیده اسلوبی نرهده ، بوکون یعقوب قدری ایله هاشمک وفالح رفیقنک نفیس نثرلرنده یاشایان ، یحیی کمال ایله فاروق نافذک وبر قسم کنج شاعرلرک

قاریشمش بولوندیغنه محقق نظریله باقیلا بیلر . جوق قدیم زمانلردن اعتباراً اون دینجی عصره قدر اسوجه سائر یلر ایله برابر ، آلمانیا ، اسقوجیادن بر جوق طوبلی مهاجرلر وقوه بولمدر .

مع هذا « Ekholm » نظر آسوج ملتی ، « عرقاً جوق آز دکیشمدر . الیوم دنیا ده موجود مللر ایچنده الکزیده « نوردیک » عرقی احتوا ایدن اسوجدر . فقط صاف حاله قالمش « نوردیک » نوعلر جوق آزدر . اسقاندیناویالیلر ، هیئت عمومیه سی اعتباریله باشلیجه نوردیک قاراقته رل اظهار ایدیور ایسه لرده بونلر میاننده ینه « نوردیک » اولمیان عناصر موجوددر . بوندن ماعدا پروفیسور Ekholm ، بالمناسبه اخیراً تشخیص ایدیش بولان بر شرقی بالطق عرقنک [1] آوروپا آنترپولوژیسی نقطه نظرندن حائز اولدینی فوق العاده اهمیتک از جمله Günter طرفندن میدانده قونمش اولدینی بیلدیرمکدهدر . « نوردیک » عرق اوزون بوبلی و اوزون قاقالی اولدینی حاله ، شرقی بالطق عرق کوزله ، قیصا بوبلی ، قیصا قاقالی ، پارلاق کوزلیدر . منشئی وطنی فینلاندا و شرقی آوروپاده بولان بو عرق ، Virkings لر واسطه سیله سائر مملکتلر آراسنده بالخاصه انکارته به انتقال ایتمش بولندیغنی محتمل کورمکدهدر . بو عرق اسوجده « نوردیک » لردن مقدم یاشامش ایسه بو عرقک لسان و مواقع اسملرنده هیچ بریز بر اقادینی سولیکدهدر .

یوقاریده بالضرور آنجق جوق مختصر بر صورتده بحث ایتدیکمز وبوبوک براهیتی حائز اولان بو عمومی فصلدن ماعدا - دیگر قسملردهده قیمتدار بیلو غرافیلر ویریلشدر - اسقاندیناویاده قبل تاریخ و آنترپولوژی حقدنه یایلان و آنجق بعضیلری انکلیزجه ویا آلمانجه یازیلدینی ایچون ، خبردار اولامادیغمز مهم تدقیقاته دائر مکمل معلومات ویریلکدهدر .

یوقاریده موضوع بحث ایتدیکمز صوک تحریردن استحصا ایدیلن نتایجی کوسترن لوحه لر ، احصائی آنترپولوژی خصوصه منده جوق قیمتدار بر مساعی بشکیل ایتکدهدر . بوندن ماعدا مختلف آنترپولوژیک نوعلری مصور دیگر لوحه لرده بو اثره علاوه ایدیلشدر . بونلر آراسنده خاصتاً « نوردیک عرقک نودسینی تشکیل ایدن محیطی » کوسترن خریطه ، اسقاندیناویا وبالطق محیطنده « نوردیک » عنصرک درجه کثافتی کوسترمکدهدر . بویله جه اک کثیف « نوردیک » عنصرک جنوبی اسوجله نوروچک بعضی مناطقنده بولندیغنی و « آیزلاند » آطه سنی تماماً اشغال ایتکده اولدینی آکلا یورز . اسقاندیناویاده کی علمی حرکتلر حقدنه کنیش بر معلومات ویرن بوقیمتدار اثرک دارالفنون کتبخانه سنده بولماسی جداً جوق شایان تمی در .

علمی عمر

[1] بو خصوصه ده زیاده تفصیلات ایچون Deniker, Race oriental . مراجعت

مدیر مسئول : فاروق نافذ

استانبول — دولت مطبعه سی